

Lovro Županović, također odličan poznavalac Zajčeva vremena i opusa, u svom prilogu *Značenje Ivana Zajca u hrvatskoj glazbenoj kulturi njegova vremena i danas te mjesto u evropskoj glazbi* na neki način sintetizira sve prije rečeno o Zajcu, dokumentirano ispravljajući i nadopunjuje neka ustaljena mišljenja o Zajčevu radu, mjestu i doprinosu hrvatskoj i evropskoj glazbi.

Svaki prilog ima svoj sažetak na jednom od velikih jezika; upotrijebljena literatura i bilješke donekade su nakon svakog pojedinog članka. Notne priloge, ukoliko nisu fotokopirani, ispisao je H. Osmanagić dok je tehnički i korektorski dio posla, ovog inače tehnički jednostavnog — da ne kažem skromnog — izdanja (što se tehnike tiska tiče) obavio Stanislav Tuksar. Zbornik ima 310 stranica gustog tiska, a izišao je u nakladi od samo 500 primjeraka.

Nadam se da će ovaj Zbornik doći u ruke svima zainteresiranima, a novi rezultati u njemu priopćeni (i u drugim specijalnim radovima o Zajcu) malo po malo pretočiti se u opće povijesti naše i svjetske glazbe.

Petar Zdravko BLAJIĆ

Vladimir Fajdetic: **FRANJO KREŽMA**, Hrvatski violinski virtuoz XIX. stoljeća u svom i našem vremenu (Osijek, 1982)

Trudom Vladimira Fajdetića (1924. — 1981.), dugogodišnjeg revnog suradnika *Sv. Cecilije*, osvjetljen je još jedan lik iz hrvatske glazbene prošlosti. To je dosada najpotpuniji prikaz života i djelovanja Franje Krežme (1862. — 1881.), rano preminulog hrvatskog umjetnika. Knjiga je trebala izaći o stotoj obljetnici njegove smrti kad je u Osijeku, umjetnikovu rodnom gradu, održan »Krežmin memorijal«. Izašla je iz tiska, nažalost, sa zakašnjenjem pa je ni njen autor nije dočekao. Izdala ju je Zajednica kulturnih djelatnosti općine Osijek, a tiskala sveučilišna naklada »Liber« u Zagrebu.

U svom radu pisac je krenuo od prikaza Franje Ksavera Kuhača¹ i Antonije Kassowitz-Cvijić². Dopunio ih je novim podacima, a neke je pogrešne ispravio. Pisac svojim tekstom povezuje u cjelinu niz citata iz Kuhačevih radova. Ti citati uglavnom donose domaće i strane (u hrvatskom prijevodu) kritike Krežminih nastupa. S obzirom na činjenicu da se radi (uglavnom) o reproduktivnom umjetniku iz prošlog stoljeća, pisac je bio prinuđen osloniti se na kritike suvremenika. Zbog brojnih citata knjiga sadrži velik broj rubnih bilježaka (420 na 132 stranice teksta!). One su tiskane posebno pa to otežava čitanje. Citati se u knjizi pojavljuju naizmjenice s biografskim podacima pa se tako (osim u Zaključku) Krežmina djelatnost ne razmatra u posebnom dijelu knjige. Moguć je bio i drugačiji pristup rasporedu gradiva: navođenjem kritika u posebnom poglavlju broj bilješki mogao se smanjiti. Bilješke su inače vrlo savjesno izrađene: neke od njih donose potrebne informacije o manje poznatim linčostima iz glazbenog života, a ponegdje se donosi čak i opis dvorana u kojima je Krežma nastupao!

Krežmin skladateljski opus prikazan je samo globalno, bez ulaznja u pojedinosti skladbi. Pisac je, pritisnut bolešću, užurbano radio, pa je tako valoriziranje Krežmina stvaralaštva ostalo zadatkom jedne posebne studije. U zaključku se pisac oslanja na radove o Krežmi L. Miranova. Ocjenu Krežmine djelatnosti završava riječima: »On se je potvrdio u krugu violinskih virtuozima i svojih kolega kao jedan od prvih (što su mu i oni sami priznavali), nemajući tu sreću da kao oni ostavi za sobom dulji trag u evropskoj glazbenoj reproduktivnosti, dok se u isto vrijeme kao skladatelj tek potvrđivao« (str. 132).

Knjiga je opremljena svim dodacima koji su potrebni studiji takve vrste: popisima izvora, svih dosada objavljenih radova o Krežmi, njegovih nastupa, njegovih djela i dr., a sadrži i bogat slikovni prilog. Između ostalog on sadrži faksimile kritika na stranim jezicima i nekoliko faksimila tiskanih i prepisanih Krežminih djela.

Možemo na kraju reći da će ovaj Fajdetićev prilog biti korisna dopuna istraživanju hrvatske glazbene prošlosti.

Nikša NJIRIĆ

¹ F. Kuhač: Franjo Krežma (izlazilo u nasavcima u »Hrvatskoj vili« u god. 1882 i 1883.

² A. Kassowitz-Cvijić: Franjo Krežma, guslač i komponista (»Vijenac«, 1925, V (5-6).

MUZIKOLOŠKI ZBORNIK XVIII.

Filozofski fakultet, Ljubljana, 1982.

Odjel za muzikologiju Filozofskog fakulteta u Ljubljani već godinama izdaje Muzikološki zbornik. Pred nama je osamnaesti svezak što ga je uredio Andrej Rijavec. Sadržaj zbornika sastoji se od šest znanstvenih radova i rubrike o magistarskim radovima.

U Münchenu je 1972. izašla monografija Dragotina Cvetka *Jacobus Gallus. Sein Leben und Werk*. Prvi prilog ovoga sveska MZ rad je Theodore Strakove *Jakob Handl-Gallus und die böhmischen Länder* u kojem se detaljno govori o Gallusovom boravku u češkim gradovima i razlozima čestih promjena »radnog mjesta«.

Die Anfänge des deutschsprachigen Musiktheaters in Graz zwischen Publikumsnähe und Aufklärung je naslov članka Rudolfa Flotzingera. On uglavnom na temelju repertoara opere u Grazu izvodi zaključke kako je i zašto došlo do zamjene talijanskog ili francuskog jezika narodnim jezikom, odnosno zašto su se ti jezici tako dugo zadržali u opernoj glazbi.

Katarina Bedina raspravlja o *Klavirskim sonatama Franca (Francesca) Pollinija (1762-1846)*, Mozartova učenika čije skladbe znače početak upotrebe sonatne forme u slovenskoj glasovirskoj glazbi. Kuhač je do zadnjih dana prikupljao gradua za »Biografski i muzikografski leksikon« hrvatskih, slovenskih i srpskih muzičara. Leksikon je ostao nedovršen. Dubravka Franković piše o »Slovenskim glazbenicima« u gradi za »Biografski i muzikografski leksikon« Franje Kuhača.

Zofiju Helman iz Varšave zanima odnos *Intelekt und Phantasie in der Musik von Witold Lutoslawski*. Lutoslawski je, naime, više puta izjavio da je njegova glazba intelektualna, a da je intelekt i inače imao u glazbi ulogu »organizatora«.

Ernst Krenek proslavio je 1980. svoj osamdeseti rođendan; tom zgodom se mnogo govorilo o tom neumornom i plodnom suvremenom skladatelju i inače glazbenom radniku, ali po sudu autorice članka »Čaščen, a nezaželen...« Ernst Krenek danes — v luči dveh novejših orgelskih skladb Marije Bergamo. Bergamova govori o dvjema njegovim orguljskim skladbama iz 1979, o *Koncertu za orgulje i gudače* i *Koncertu za violinu i orgulje*. Na koncu zbornika donesena su dva prikaza magistarskih radova obranjenih 1980. i 1982. na Filozofskom fakultetu u Ljubljani.

Naslov rada Katarine Bedina jest *Glazbeno delo Franca Sturma (1910-1943)*, učenika Slavka Osterca i Aloisa Habija. Monika Katrin-Duh svoj rad *Simfo-*